

10 gr. ALC 10 gr.

NOWINY CODZIENNE

Nr. 300 A

Warszawa, środa 22 września 1937 r.

Rok XII

Proces o druk tajnej „Sztafety”

przed Sądem Apelacyjnym

Ile są warte t. zw. „informacje konfidencyjne”

Przed Sądem Apelacyjnym rozegrał się proces o potajemny druk „Sztafety”. W październiku ub. roku policja dokonyując rewizji w lokalu jednej z firm prywatnych przy ul. Wojciecha Górskiego natrafiła w suterynie na zamknięte walizy, w których znaleziono rozebraną na części maszynę drukarską t. zw. „botstonkę” oraz kilka egzemplarzy 22-numeru „Sztafety”.

ARESZTOWANIA

Pod zarzutem używania maszyny do druku „Sztafety” aresztowano dyrektora firmy Zbigniewa Kunickiego, sekretarza Wojciecha Jaxa - Bąkowskiego, b. działacza Stronnictwa Narodowego oraz monter firmy Wacława Wolnickiego.

Poza tym na podstawie obserwacji wywiadowców policyjnych i

danych konfidencyjnych dostarczonych urzędowi śledczemu zatrzymano Stefana Lniskiego, działacza narodowego z Łomży, osadzonego swego czasu w Berezie Kartuskiej, braci Stanisława i Jerzego Szyszków, znanych na terenie Poznania, oraz Czesława Grądzkiego. Ponadto policja zaarrestowała zecera drukarni Wyszyńskiego Eugeniusza Dębowskiego, który miał składać poszczególne numery „Sztafety”.

Według aktu oskarżenia, Lniski, bracia Szyszkowie i Grądzki mieli organizować kolportaż nielegalnej „Sztafety” i wysłać paczki pisma z Warszawy do różnych miejscowości, zazwyczaj na nazwiska fikcyjnych osób.

WYROK S. O.

Oskarżeni do winy nie przyznali się. Lniski często zachodził do lokalu firmy, gdyż pracował

tam jako buchalter. Bywał więc w lokalu na górze, nie schodził zaś nigdy do suteryny, gdzie znaleziono maszynę. Oskarż. Kunicki dowodził, że walizki i paki dostarczono mu jako własność brata zmarłego w roku 1935. Nie wiedząc, co się w walizkach znajduje, polecił tymczasowo ułokować je w suterynie.

Sąd Okręgowy, opierając się przeważnie na danych konfidencyjnych, uznał, że Kunicki musiał wiedzieć o przeznaczeniu maszyny i skazał go na 15 miesięcy więzienia. Taką samą karę wymierzono Stefanowi Lniskiemu za udział w tajnej organizacji kolportaż „Sztafety”. Braci Szyszków i Jaxę - Bąkowskiego skazano jedynie za przynależność do tajnej organizacji po 9 miesięcy aresztu. Wolnickiego zaś na rok więzienia. Dwóch oskarżonych:

Czesława Grądzkiego i Eugeniusza Dębowskiego sąd uniewinnił.

NIE BYŁO DOWODÓW

Obroncy skazanych adw. adw. Borzęcki, Czarkowski, Dmowski, Dorożyński, Jodzewicz i Kwiatkowski złożyli skargi apelacyjne. W skargach tych przede wszystkim podkreślono, że Sąd Okręgowy jedynie w drodze rozumowania nieopartego na materiale dowodowym sprawy doszedł do przekonania o winie poszczególnych oskarżonych, albowiem przewód sądowy bynajmniej winy ich nie stwierdził.

(Dalszy ciąg na str. 2-ej).

Szef komunistycznego kontrwywiadu organizował kolonizację żydów w Biłobidżanie

Skazanie wybitnego komunisty

Na jesieni ub. roku policja polityczna przeprowadziła rewizję w mieszkaniu znanego komunisty Dawida Prechela, który z ramienia Komunistycznej Partii Polski organizował wydział bezpieczeństwa, zadaniem którego była inwigilacja własnych członków komunistów, podejrzewanych o kontakty z policją.

Prechel, który ma poza sobą bogatą i ciekawą przeszłość w pracy wyrotowej i konspiracyjnej, brał udział w sądach partyjnych, które sądziły sprawy komunistów, podejrzewanych o ofiarowywanie usług policji. Między innymi brał on udział w sądzie, który skazał niejakiego Herziłowicza na karę śmierci. Wyrok ten wykonano na ulicach Warszawy w 1935 roku.

Po raz pierwszy Prechela zatrzymano we Lwowie przed 9-ma laty pod zarzutem prowadzenia agitacji przedwyborczej i oporu władzy na wiecu organizowanym przez komu-

styczną partię „Jedność robotniczo-chłopska”. Po odsiedzeniu kary komunistę wyjechał do Niemiec, skąd następnie przeniósł się do Marsylii. W 1934 roku powróciwszy do Warszawy nawiązał łączność z działaczami Komunistycznej Partii Polski i pełnił funkcję wyrotowego emisariusza, działającego w stowarzyszeniach dla popierania kolonizacji żydów w Biłobidżanie.

Rewizja w mieszkaniu Prechela ujawniła bogaty materiał. Znaleziono gotowe już referaty i odezwy na różne tematy polityczne, a ponadto parę egzemplarzy głównego organu „kominternu” wydawanego za granicą „Rundschau”.

Prechel odpowiadał przed Sądem Okręgowym. Do winy nie przyznał się. Skazano go na 9 lat więzienia, lecz na mocy amnestii kara uległa redukcji do lat 6-ciu. Ponadto komunistę pozbawiono praw obywatelskich na przeciąg lat 10-ciu.

30 tys. osób za trumną ś. p. Wanata Bielsk bez szyldów żydowskich Kuchnie polowe dla wyżywienia „zielonej” policji

W niedzielę odbył się w Bielsku przy udziale 30.000 osób pogrzeb ś. p. Leona Wanata, zamordowanego przez Żyda Normana. Katowicka „Polonia” przynosi następujący opis pogrzebu i wydarzenia, które potem nastąpiły:

KLASOWCY I TUR ZA TRUMNA

Przed szpitalem miejskim, w którym zostały złożone zwłoki ś. p. Wa-

nata już o godz. 1-ej zaczęły się gromadzić tłumy ludności, chcące zobaczyć zwłoki zabitego. Punktualnie o godz. 1-ej przy dźwiękach marsza żałobnego ruszył kondukt pogrzebowy, poprowadzony delegacjami organizacji: Związku Klasowego Metalowców, TUR, oraz Związku Legionistów ze sztabami, do których to organizacji ś. p. Wanat należał. Za trumną szła tona zmarłego i liczna rodzina dalej znowu tłumy publiczności. U wejścia na cmentarz kondukt pogrze-

bowy zatrzymał się i sekretarz klasowego związku Pysz, żegnając zmarłego imieniem kolegow. Następnie kondukt udał się na cmentarz, gdzie nad otwartą trumną przemawiał członek Zw. Rezerwistów. Po wyjściu z cmentarza na ulicy Grunwaldzkiej tłum zaczął wznosić wróć okrzyki pod adresem żydów i ruszył ulicami Grunwaldzka i Dąbrowskiego wybijając szyby w mieszkaniach i sklepach żydowskich.

ZAJŚCIA NA UL. 3-GO MAJA

Demonstracje przeniosły się następnie na ul. Trzeciego Maja. Przybyły większy oddział policji usunął tłum z obu ulic na ulicę 3-go Maja, gdzie rozpoczęło się ponownie demolowanie bóżnic i wystawy w żydowskich sklepach. Na ulicę 3-go Maja wezwano kompanię rezerwowej policji, która usunęła demonstrantów. Demonstrujący tłum udał się na wzgórze ul. Zamkową i Smolki, wybijając po drodze w mieszkaniach i sklepach żydowskich szyby. Zajścia trwały do późnego wieczora. W niedzielę wieczorem od spadających odłamków wybitych szyb kilkanaście osób odniosło rany. Ciężiej rannych opatrzyli pogotowie ratunkowe.

ŻYDZI UCIEKAJA

W dalszym ciągu znajdujemy w „Polonii” następujący opis sytuacji w Bielsku po zajściach:

Ulica 3-go Maja w Bielsku przedstawia widok opłakany. Wszystkie okna wystawowe, w których powyżano szyby, są pozabijane szczególnie deskami i dyktami i zabarykadowane skrzyniami. Prawie wszystkie sklepy żydowskie są pozamykane.

Ponieważ wybito szyby w kilku sklepach chrześcijańskich, powywieziono w nich działy afisze z napisem: „Sklep katolicki” i „Uwaga — sklep chrześcijański”. W niektórych sklepach wystawiono również obrazy Matki Boskiej i krzyże.

Dzisiaj — żydzi, w obawie o całość swych szyldów, pozbawiając je z murów przed bramami. Wielu żydów wyjechało z Bielska na kilka dni w obawie przed ludnością polską. Policja bielska musiała zaistniać na dziedzińcu komisariatu kuchnie polowe, by wyżywić sprowadzone posiłki policyjne.

Nowopowstały Związek Kupców Chrześcijańskich wydał swym członkom napisy na sztywnych tekturach: „Członek Związku Kupców Chrześcijańskich”. Napisy te będą odstawiane w sklepach chrześcijańskich umieszczone stałe na wystawach.

To jest tak — str. 3
Rząd Ozonu
Nikt mnie nie chce
W. Z.

Nowa ofensywa Japończyków

Kłeska głodu w Chinach

PEKIN, 21. 9. Apropozycja wojsk chińskich jest niedostateczna wskutek czego żołnierze cierpią głód, co zmniejsza wartość bojową armii.

TIENTSIN, 21. 9. Skoncentrowane

w północnych Chinach japońskie siły powietrzne rozpoczęły dziś nową ofensywę na prawym skrzydle wzdłuż linii kolejowej, wiodącej z Tientsinu w kierunku zachodnim od Maczang.

Do ofensywy tej przystąpił Japończyk z dużym przygotowaniem i po uśrednieniu wywiadzie o położeniu sił nieprzyjacielskich.

SZANGHAJ, 21. 9. Lotnictwo japońskie wykonało dziś w wielkim stylu nalot na Kanton. 30 samolotów bombowych zrzuciło na miasto wiele pocisków, grzebiąc w gruzach szereg domów i budynków publicznych.

SZANGHAJ, 21. 9. W mieście pojawiły się pierwsze zwiastuny wielkiej klęski głodowej. Magazyny i hurtownie artykułów spożywczych nie posiadają już na składach produktów. Transporty ryżu, będące w drodze z Hongkiju zostały podobno odcięte przez Japończyków. Miastu grozi widmo głodu i obawa nowych spowodowanych głodem chorób.

Pięć ostatnich wagonów zostało rozbitych w drzazgi. Spod zwałow rozbitych wagonów, polamanego żelaznictwa i części wagonowych, służba ratownicza wydobyła 8-miu zabitych i około 50-ciu ciężko rannych.

W jednym z wagonów znaleziono zwłoki 3-ech osób z tej samej rodziny: matki, syna i 14-letniej córki, która zmarła w momencie, gdy przystąpiono już do przepilnowania żelaznej sztaby, która przyniosła niesczęśliwą do ściany wagonu.

Tragiczna katastrofa expressu na linii Bordeaux — Paryż

8 zabitych — kilkadziesiąt osób walczy ze śmiercią

PARYŻ, 21. 9. W miejscowości Vars na linii Paryż — Bordeaux wydarzyła się w nocy z poniedziałku na wtorek wielka katastrofa kolejowa, w której zginęło 8 osób, a kilkadziesiąt zostało ciężko rannych.

Express Bordeaux — Paryż pędząc z pełną szybkością, najechał w odległości 15 km. od stacji Angoulême na drugi express, który wykoleił się i zatarasował linię.

Wobec braku sygnałów ostrzegawczych, maszynista dopiero w ostatniej chwili spostrzegł sygnały dawane latarkami ręcznymi przez służbę wykolejonego pociągu. Było już jednak za późno — pociąg wpadł na ostatnie wagony wykolejonego expressu.

Ofiary na pogorzelców-narodowców

Wczoraj złożono w naszej redakcji następujące ofiary: Bełmiennicki 2 zł, Ziemiński 2 zł, Kozłowski 50 gr, Szyszeko Stan. 2 zł, W. K. 2 zł, Kaz. Prawdzic 1 zł, L. D. 1,50 zł, Mała Ewunia ze Skorosz 4 zł, A. S. paczka odzieży i buty, Bełmiennicki paczka odzieży, Maria Cholińska paczka odzieży.

Inż. Solarz

mił być powtórnie przyjeżdżać na Zamku

Inżynier Solarz, po pierwszej wizycie u Pana Prezydenta R. P., miał być przyjeżdżać jeszcze raz. Do tej pory ta druga wizyta nie nastąpiła jeszcze. (Jutro drukujemy reportaż naszego uśmiałego wyświadka p. t. „Magnificencia Solarz z Gaci”).

Pogoda

Przewidywany przebieg pogody w dn. 22.9.37. Na ogół dość pogodnie o miejscami chmurnym niebie. Rankiem mgły. Na wybrzeżu możliwy deszcz, temp. bez większych zmian.

Dwa miliony ulotek i jedna kula

Okrutnie zakpił sobie los z naszych socjalistów. Oto podjęli oni wielką akcję propagandową walki z antysemityzmem. W Warszawie były nawet jakieś wiece, urządzono jakiś pochód, w którym masowo i krzykliwe wystąpili bundowcy, a dyskretnie i niechętnie socjaliści polscy.

Wydrukowano w dwu milionach egzemplarzy ulotkę, nawołującą do walki z antysemityzmem, atakującą ugrupowania narodowe.

Właśnie w tym czasie, od morderczej kuli Żyda Normana padł na ulicach Bielska robotnik polski Leon Wanat, członek klasowego Związku Zawodowego Metalowców i socjalistycznego T. U. R.

Jak to dziwnie idzie po kolei. Najpierw student w Wilnie i Lwowie, potem chłop w Przytyku, potem żołnierz w Mińsku, potem policjant w Brześciu, teraz robotnik w Bielsku. Wszystkie stany, zawody i, używając socjalistycznej terminologii, klasy.

Przebieg zajęć we wszyst-

kich wypadkach bardzo podobny. Jakis drobny zatarg, lub jakieś urojone porachunki z przeszłości — potem strzał z nienacka lub z ukrycia — i leje się polska krew.

Pisano dużo o tym, że nie można głosić hasła odpowiedzialności zbiorowej. Pewno — nikt nie postawi wszystkich żydów przed sądem za to, że w Bielsku zamordowany był polski socjalista Wanat. Takiej odpowiedzialności zbiorowej nie ma.

Ale jest odpowiedzialność moralna i polityczna środowiska chorego, które wytwarza psychozę nienawiści do wszystkich, co polskie.

Normanowi nie szło o to, że miał zatarg o 45 groszy. Chas kielewiczowi nie szło o to, że może kiedyś w koszarach Bujaka go surowo skarcił. Za to się nie morduje. Wchodzi tu w grę czynnik inny: uczucie nienawiści do narodu, który nie da się żydom ujarzmić.

Naród żydowski ogarnięty jest szaleńczą i chorobliwą manią rządzenia innymi naroda-

mi świata. Nie po raz pierwszy w dziejach świata mamy do czynienia z ostrą reakcją społeczeństw chrześcijańskich przeciw tej chorobie.

To, co się działo w Bielsku po zamordowaniu Wanata, to co się działo w Mińsku po zamordowaniu Bujaka, to co się działo w Przytyku po zamordowaniu Wieśniaka — jest niewinną igraszką w porównaniu z tym, co przed wiekami wyprawiały z żydami narody „humanitarne”, jak Francuzi, Anglicy i t. p.

Czy to jest potrzebne, czy trzeba to chwalić, aprobować, czy trzeba zachęcać do demolowania sklepów i mieszkań żydowskich?

Nie. Należy dążyć do radykalnego zlikwidowania zamieszek, przy których spadające odłamki szyb ranią ciężko kilkadziesiąt osób, a na dziedzińcu Komisariatu Policji ustawia się kuchnie polowe dla „zielonych” stróżów bezpieczeństwa.

Ale jedynym realnym i sku-

tecznym sposobem zapobieżenia takim zajściom jest podjęcie chrześcijańskiej, ale nieucielonej i stanowczej akcji, zmierzającej do zupełnego usunięcia żydów z Polski. Gdy taka akcja będzie podjęta na serio i bez żadnych kompromisów, ustaną zajścia i zamieszki.

Zalepę, których nie można sądzić nawet dwoma milionami papierowych odezów. Kto nie widzi jedynej realnej drogi do załatwienia sprawy żydowskiej w Polsce, kto próbuje załatwienie to odwiec, ten ponosi moralną odpowiedzialność za skutki istniejącego stanu rzeczy.

Czy tow. Niedziałkowski pojechał na pogrzeb Wanata do Bielska? Czy rozdawano tam ulotki wywołujące do walki z antysemityzmem? Nie wiem. Ale jeżeli zaśmiecono tymi swistkami ulice Bielska, to tłum członków klasowego Związku zawodowego i TUR-owców, idący za trumną ś. p. Wanata, zdeptał je doszczętnie i wcisnął w błoto ulicy.